

DOSSIER KAMPCHARTER

Het kampcharter is een engagementsverklaring tussen de uitbaters, de jeugdgroepen en de gemeentes. Door een optimaal kampklimaat te creëren, willen we het samenleven tussen de drie verschillende partijen bevorderen. Om dit kampklimaat te bereiken, is het cruciaal om met elkaar in dialoog te gaan. Enkele principes, die per actor samengevat zijn in tien concrete engagements, kunnen

daarbij helpen. Het kampcharter is dus een hulpmiddel om het kampgebeuren nog vlotter te laten plaatsvinden.

In dit dossier maken we het kampcharter concreet door het verhaal te brengen van twee gemeentes, twee uitbaters en twee jeugdgroepen.

Hoe, wat, waarom?

Het kampcharter is ontstaan in de schoot van het masterplan bivakplaatsen, dat enkele jaren geleden door de Vlaamse regering werd goedgekeurd. Het charter werd in de loop van het werkjaar 2016-2017 voorbereid door De Ambrassade (steunpunt voor de jeugdwerksector), een aantal koepels van jeugdbewegingen, CJT, VVSG (Vlaamse Vereniging Steden en Gemeentes) en VVJ (Vereniging Vlaamse Jeugddiensten). Uiteindelijk werd het in juni 2017 door deze verschillende partners gelanceerd, onder het goedkeurend oog van Vlaams minister van jeugd Sven Gatz.

De volledige tekst van het kampcharter vind je op www.opkamp.be/kampcharter. Het bevat heel wat engagements en praktische tips voor elk van de drie partijen: jeugdgroepen, uitbaters en gemeentes. Daarnaast hebben we voor elk van de drie actoren ook een handige samenvatting gemaakt, gegoten in een tienpuntenactieplan en met de mogelijkheid om te ondertekenen. Je vindt deze actieplannen verderop in het dossier.

Wat kunnen de verschillende partners nu de komende jaren doen om hun engagement waar te maken én te tonen?

ENGAGEMENT UITBATERS

Heel wat uitbaters zullen bij het lezen van het kampcharter opmerken dat ze al jarenlang goed bezig zijn. Dat is uiteraard mooi meegenomen, misschien zijn er toch nog een aantal kleinere tips die je nog verder kunnen inspireren.

In ieder geval biedt het kampcharter een mooie gelegenheid om met jeugdgroepen en gemeentes in gesprek te gaan. Waarom de drie actieplannen niet op een zichtbare plaats ophangen? Je eigen actieplan kan je uiteraard ondertekenen en je kan ook bij de gemeente langsgaan om te vragen of ook zij hun engagement willen zichtbaar maken met een handtekening. Het derde actieplan is dan bedoeld voor de verblijvende groepen. Als je hen kan tonen wat uitbater en gemeente al doen, kan het hen motiveren om ook hun deel van de plichten na te komen.

ENGAGEMENT (KOEPELORGANISATIES) JEUGDWERK

Het Vlaamse jeugdwerk bestaat uit duizenden lokale en bovenlokale verenigingen. De meeste van die groepen zorgen voor weinig of geen overlast, maar soms zijn er problemen met een beperkt aantal groepen die het imago bezoedelen voor het gehele jeugdwerk. Dat probleem willen we aanpakken.

De koepels van de jeugdbewegingen hebben meegeschreven aan het kampcharter en hebben zich ook geëngageerd om hier-

over te communiceren met hun afdelingen. Sommige koepels roepen ook actief op om het charter te ondertekenen, andere beperken zich tot het verspreiden van het charter en het doorgeven van een aantal tips. Bij melding en aanpak van probleemgevallen kunnen de koepels het kampcharter wel hanteren als leidraad.

ENGAGEMENT GEMEENTES

De Vlaamse gemeentes en hun jeugddiensten ondersteunen lokale jeugdwerkverenigingen die op kamp gaan en zijn vaak gastgemeente. De gemeente is tegelijk een belangrijke partner voor de uitbaters van jeugdverblijven en kampterreinen. Het gemeentebestuur draagt bovendien een verantwoordelijkheid: jeugdwergroepen moeten indien nodig op de gemeente kunnen rekenen.

VVSG en VVJ hebben in hun communicatiekanalen aandacht voor het kampcharter en verspreiden mee een aantal tips. Als koepel weten ze dat heldere afspraken en een positief onthaalbeleid dan ook onmisbaar zijn, zowel voor de plaatselijke bevolking als voor de verblijvende jeugdgroepen.

Wens je de drie actieplannen zichtbaar op te hangen in je gebouw, bij voorkeur ondertekend, dan kan dit! Er is een sjabloon beschikbaar, waar naam en handtekening kunnen worden ingevoegd. Je kan ze opvragen via ondersteuning@cjt.be of zelf downloaden op www.cjt.be/ondersteuning/themas/mensen/jeugdgroepen/kampcharter-56/

Uitbaters aan het woord

In De Panne vind je jeugdverblijfscentra Flipper en Beluga. Beide jeugdverblijven bieden volpension aan en zijn erkend als type C. Flipper heeft een capaciteit van 250 bedden, Beluga 114 bedden. Beide centra worden uitgebaat door een enthousiast team, waaronder Steven Moors die verantwoordelijk is voor het onthaal.

't Chiropakskén is een jeugdlokaal en jeugdverblijf type A gelegen in Appelterre, deelgemeente van Ninove. De binnencapaciteit is 40 personen, buiten kunnen nog 20 extra personen overnachten in tenten. Groepen koken er zelf hun potje. Aan het woord zijn Willem Vandenberghé en Jean-Marie De Volder.

Wie zijn jullie belangrijkste klanten?

Willem: "Wij stellen ons jeugdlokaal tijdens de vakantieperiodes open als jeugdverblijf en verhuren in die periodes vooral aan jeugdbewegingen. In de weekends verhuren we in principe niet, maar daarmee gaan we flexibel om. Als onze eigen vereniging het gebouw bijvoorbeeld ter beschikking wil stellen aan nabijgelegen bevriende werkingen, dan kan dit uiteraard wel. De groepen boeken trouwens allemaal via CJT Boekingscentrale. Dit verhoogt volgens mij de garantie op goede groepen."

Steven: "Onze belangrijkste doelgroep zijn lagere schoolkinderen, goed voor ongeveer 80 % van de overnachtingen tijdens de schoolperiode. Weekendverhuur is er in die periode nauwelijks. In de vakantieperiodes is onze belangrijkste klant Kazou, dan verhuren we onze gebouwen zeven dagen op zeven. Omdat we enkel volpension aanbieden, bereiken we geen klassiek jeugdwerk."

Welke inspanningen leveren jullie om jeugdvriendelijke logies aan te bieden?

Steven: "Onze infrastructuur is volledig gericht op kinderen. De parking heeft plaats gemaakt voor een veilige verzamelplaats met zitbanken, er werd een goederenlift geplaatst om de bagage vlot op de bovenste verdiepingen te krijgen, het sanitair is voorzien van verlaagde wc's en spiegels en de douches leveren water van maximaal 37° C af. Maar ook ons personeel levert de nodige inspanningen. Kinderen krijgen bijvoorbeeld eten in kleinere porties om voedseloverschotten te beperken. Rekening houden met ons doelpubliek zit dus ingebakken in ons DNA."

"Kinderen krijgen eten in kleinere porties om voedseloverschotten te beperken."

Willem: "Sinds de start van het jeugdverblijf zijn we voortdurend bezig met de verdere uitbreiding en inrichting van ons domein. Dit vergt veel tijd en energie omdat hiervoor veel overleg nodig is met de gemeente, de provincie en het Agentschap Natuur en Bos. Een deel is gerealiseerd, een deel nog niet, maar het evolueert in de goede richting. Binnenkort komt er nog heel wat extra speelruimte bij."

Worden groepen voor hun verblijf uitgenodigd voor een kennismaking met het jeugdverblijf?

Steven: "Ja, dat vinden we belangrijk. Bij aankomst is het wegens tijdsgebrek namelijk minder evident om een goede briefing te geven. Dan komen de vragen in gespreide slagorde, wat voor beide partijen weinig efficiënt is. Voor de verantwoordelijken van Kazou organiseren we daarom in de maand mei een samenkomst op zaterdag. Nieuwe leerkrachten kunnen een afspraak maken. Zij komen liever individueel, ofwel op woensdagnamiddag ofwel in de vakantie."

Jean-Marie: "Veel groepen komen op voorhand hun kampplaats bezoeken, maar we nodigen die groepen niet expliciet uit."

Groepen komen terecht in een nieuwe omgeving. Hoe maak je die groepen wegwijs?

Steven: "Ons jeugdverblijf is gemakkelijk bereikbaar met het openbaar vervoer, de bushalte is nl. op de hoek van de straat, maar toch kiezen de meeste groepen voor een privaat busbedrijf. Het probleem is,

denk ik, de bagage. Als je meermaals moet overstappen, is het niet evident. Wie toch met het openbaar vervoer komt, vraagt vrijwilligers voor het vervoer van de bagage."

Willem: "Groepen krijgen van ons een brochure met allerlei praktische informatie. Die brochure nemen we binnenkort trouwens nog eens onder de loep en dan krijgt het kampcharter er zeker een plaats in."

Steven: "Groepen ontvangen van ons ook een brochure met daarin een lijst van haalbare activiteiten. Enkele voorbeelden zijn een duinenwandeling, een go-carttocht, een bezoek aan Plopsaland of Nausicaa ... Groepen kunnen die activiteiten zelf boeken of dit tegen betaling aan ons vragen. Een extra service waarvan veel

KAMP CHARTER

ENGAGEMENT

UITBATERS

KAMPPLAATS:

PLAATS HIER UW LOGO

Het kampcharter is een engagementsverklaring voor een optimaal kampklimaat tussen drie betrokken partijen: jeugdgroepen, gemeenten en uitbaters. De volledige tekst vind je op www.opkamp.be/kampcharter.

1. De uitbater staat in voor jeugdvriendelijke logies (gebouwen en/of terreinen) die beantwoorden aan alle wettelijke vereisten (bijvoorbeeld brandveiligheid of hygiëne).
2. De uitbater is bereikbaar voor de groepen tijdens hun verblijf. Ook voor de gemeente moet het mogelijk zijn om de uitbater te contacteren.
3. De uitbater beperkt het opvragen van persoonlijke gegevens van deelnemers tot het wettelijke minimum.
4. De uitbater informeert verblijvende groepen over de gevoeligheden in de buurt en tracht te bemiddelen indien nodig.
5. De uitbater verschaft verblijvende groepen duidelijke informatie over sorteren en ophalen van afval. Daarnaast zoekt hij/zij mee naar oplossingen om het afval tijdig verwijderd te krijgen, in het bijzonder tijdens de zomerperiode.
6. Als kampvuurmogelijkheid voorzien is, geeft de uitbater aan de groepen aan waar en wanneer dit mogelijk is, hoe een eventuele aanvraag moet verlopen en of er hout kan gesprokkeld worden.
7. De plaatsen waar er kan gespeeld worden in bos of natuur, wijst de uitbater aan.
8. De uitbater geeft groepen tips om zich op een duurzame, veilige (en prettige) manier te verplaatsen, zowel van en naar de kampplaats als tijdens het verblijf.
9. De uitbater stelt een lijst met nuttige adressen ter beschikking. Dit gaat bijvoorbeeld over zwembad, speelplein, winkels, dokters e.d.
10. Als er problemen opduiken voor, tijdens of na een verblijf, staat de uitbater open voor constructief overleg met jeugdgroepen en/of gemeente.

**VOEG HIER DE HANDTEKENING,
NAAM EN FUNCTIE VAN
DE ONDERTEKENAAR TOE,
EN DE DATUM VAN ONDERTEKENING.**

V.U. Eva Vereecke, De Ambrassade, Leopoldstraat 25, 1000 Brussel

Steven Moors (Flipper en Beluga)

(vooral Franstalige) groepen gebruik maken. Alle afspraken en prijzen staan in dezelfde bundel.”

Afval sorteren is voor veel uitbaters een knelpunt. Hoe ervaren jullie dat?

Steven: “We proberen op verschillende manieren onze ecologische voetafdruk zo klein mogelijk te houden. We investeerden in zonnepanelen en domotica om het energieverbruik te beperken en sorteren ons afval in vier fracties. Toch is dit sorteren ook voor ons een blijvende uitdaging omdat we daarvoor in belangrijke mate afhankelijk zijn van de discipline van de groepen. Als volwassenen fout sorteren, wat kan je dan verwachten van de kinderen?”

Een kampvuur maken of een bosspel spelen, voor veel activiteiten moeten groepen een aanvraag insturen. Hoe zit het met de administratieve verplichtingen in jullie gemeente en hoe probeer je als uitbater de groep daarvan te ontlasten?

Willem: “Appelterre is een kleine gemeente, hierdoor worden vele afspraken gemaakt zonder bijkomende administratie. Groepen moeten hierdoor gelukkig niets aanvragen. De kampvuurkring werd in overleg met de brandweer aangelegd en kan altijd gebruikt worden en in de omgeving kan overal vrij gespeeld worden.”

Steven: “Bij ons kunnen groepen zonder enige aanvraag een kampvuur in een ton maken en door de aanwezigheid van de duinen vertrekken weinig groepen naar het bos. Een aanvraag om in de duinen te spelen is niet nodig, maar je moet je wel houden aan de regels. Die staan telkens vermeld bij de ingang. De administratieve verplichtingen voor groepen blijven hier, denk ik toch, beperkt.”

En voor nachtspelen? Moeten groepen daarvoor een aanvraag indienen?

Steven: “Nee, dat hoeft ook niet. De meeste groepen die hier verblijven, organiseren trouwens geen nachtspelen. Is er toch een groep die dit in het programma opneemt, dan vragen we respect voor de burens en wijzen we er hen op dat een nachtspel spelen in het natuurgebied verboden is. Doen ze dit toch, dan is dit op eigen verantwoordelijkheid.”

Willem Vandenberghe en Jean-Marie De Volder (*t Chiropakskén)

Een groep die zich niet aan de regels houdt, kan de sfeer met de buurt voor de volgende groepen grondig verpesten. Hoe zorg je ervoor dat groepen de regels volgen?

Willem: “Veel problemen kan je voorkomen door vooraf goed te communiceren. Die communicatie gebeurt in nauw overleg met CJT Boekingscentrale. In het jeugdverblijf hangen de belangrijkste regels dan nog eens uit. Groepen zijn dus goed geïnformeerd. Verder ben ik ervan overtuigd dat een deftige waarborg ook een stevige hefboom is om groepen te verplichten de regels na te leven.”

Jean-Marie: “Als uitbater moet je ook een duidelijke lijn durven trekken. Zonder waarborg komen ze er bij ons niet in. Dat is niet altijd evident, maar als je voet bij stuk houdt, is de toon direct gezet. Afspraken moeten nageleefd worden.”

Hoe is de relatie met de buurt? Zijn er soms klachten rond geluidsoverlast?

Steven: “De gebouwen staan hier van 1966 en altijd verbleven hier kinderen. De burens zijn de dynamiek die rond een jeugdverblijf heerst, dus gewoon. Geluidsoverlast blijft, doordat we met kinderen werken, gelukkig beperkt. Verblijven er toch eens oudere groepen, dan zijn we alert en vragen we stilte rond 22u. Fuiven kunnen ze binnen doen, daarvoor hebben we een goed geïsoleerde zaal. Enige voorwaarde is wel dat de deuren gesloten blijven.”

Willem: “We proberen om de overlast voor de burens te beperken. De tentenweide ligt omwille van die reden ook helemaal aan de andere kant van het terrein. Alle burens hebben mijn telefoonnummer, maar ik krijg zelden telefoon omdat er weinig problemen zijn.”

Ben je als uitbater tijdens een verblijf voor de groep of de gemeente altijd bereikbaar?

Steven: “Ons secretariaat is open van 7u45 tot 23u. Groepen en burens kunnen ons op die tijdstippen gemakkelijk bereiken. 's Nachts is er geen conciërge meer, maar ik blijf wel bereikbaar via gsm.”

Willem: “De burens en een aantal mensen van de gemeente bezitten mijn gsm-nummer. Daarop ben ik altijd bereikbaar. De groepen

“Een deftige waarborg is een stevige hefboom om groepen te verplichten de regels na te leven.”

Geef gerust een complimentje aan een groep die voor een leuke activiteit of inkleding heeft gezorgd.

krijgen het telefoonnummer van degene die verantwoordelijk is voor de ontvangst van de groepen.”

Wat als je geen respect ervaart van de verblijvende groep?

Jean-Marie: “We verhuren zelden weekends en als het toch gebeurt is het onmiddellijk twee nachten. Hierdoor vermijden we, denk ik, veel problemen. Verder laten we duidelijk blijken dat ons jeugdlokaal geen feestzaal is.”

Steven: “Bij ons is klant koning. Worden regels overtreden, dan gaan we in gesprek. Stellen we geen verandering vast, dan zweten we dat uit. Een voorbeeld is het opruimen van de tafels. In principe moet de groep dit doen. Gebeurt dit niet, dan nemen wij over. Dit zorgt uiteraard voor frustratie, maar dat kan geventileerd worden bij collega's.”

Jean-Marie: “Je voelt snel aan hoe de ingesteldheid van de groep is. Als we problemen vermoeden, gaan we met twee personen om de eindcontrole te doen. Dan sta je wat sterker en het bespaart je achteraf veel werk.”

Overleggen jullie vaak met andere betrokkenen?

Steven: “In de praktijk zijn de problemen beperkt, enerzijds omdat we vooral kinderen hebben, anderzijds omdat bepaalde groepen zoals studentenverenigingen geweigerd worden. Die verenigingen matchen niet met onze prioritaire doelgroep. Loopt er toch iets fout, bijvoorbeeld belletje trek, dan staan we uiteraard open voor overleg. Zonder dat we een familiale band hebben met die burens, weten we elkaar altijd te vinden. Tot slot blijft de relatie met de gemeente beperkt tot de toeristische dienst, dit voor gidsbeurten. Meer overleg of samenwerking is voorlopig niet nodig. Is er in de toekomst toch extra overleg nodig, dan staan we daar uiteraard voor open.”

Willem: “Wij staan ook open voor overleg. We zijn daar zelfs zeer actief mee bezig, los van de problemen die soms opduiken. Jaarlijks nodig ik bijvoorbeeld de burens persoonlijk uit voor onze barbecue. Dit versterkt de band en maakt de drempel om iets te vragen of te bespreken kleiner. Verder onderhouden we goede contacten met de verantwoordelijken van de aanpalende school en de vrijwilligers van de nabijgelegen parochiezaal, dit om eventuele samenwerking te bevorderen. Hetzelfde geldt voor de gemeente waarvan we grond huren, de provincie voor het gebruik van de beek en ANB voor het toegankelijker maken van het bos. Er valt wel altijd iets te bespreken.”

EXTRA TIPS

In december kwamen tientallen uitbaters, jeugdgroepen en gemeentes samen in Herentals en Kortrijk, om samen uit te wisselen over het kampcharter. We noteerden nog volgende leuke tips voor uitbaters:

- Ook positieve bekrachtiging van het gedrag van een groep kan preventief werken. Geef dus gerust een complimentje aan een groep die voor een leuke activiteit of inkleding heeft gezorgd. Als er nadien kritiek nodig is, zal die dan ook gemakkelijker aanvaard worden.
- Correct afval sorteren is niet evident. Toch kunnen kleinheden soms het verschil maken: gebruik bijvoorbeeld voor zakken en vuilnisbakken steeds dezelfde kleur (een blauwe zak in een zwarte vuilnisbak zorgt voor verwarring).
- Communicatie tijdens een verblijf is van groot belang. Vraag aan de groep wie je mag aanspreken als vaste contactpersoon, zodat je weet dat die ene persoon het overzicht kan behouden. Ook binnen de kookploeg vind je vaak goede aanspreekpunten, zij zijn vaak van heel veel zaken op de hoogte.
- Uitbaters die zich bezorgd maken over het gedrag van bepaalde groepen (bijvoorbeeld omwille van alcoholmisbruik of geluidsoverlast) kunnen bellen naar de permanentiedienst van de koepelorganisaties. Die dienst is permanent beschikbaar. De koepelorganisaties engageren zich bovendien om een traject met die groepen op te starten om hun gedrag bij te sturen en de uitbater hiervan op de hoogte te brengen.
Je kan de koepels bereiken op volgende nummers:
Chiro: 03/231.07.95
Scouts en Gidsen Vlaanderen: 0474/26.14.01
KSA: 0495/16.47.46
KLJ: 0475/77.51.10
FOS Open Scouting: 0473/63.02.80
KAJ: 02/246.53.06

Jeugdgroepen aan het woord

Michael Nagels was volwassen begeleider van een Chirogroep uit Alken van 170 personen.

Roel Dierickx is beroepskracht bij Kras jeugdwerk in Antwerpen, een organisatie die o.a. kampen organiseert voor maatschappelijk kwetsbare jongeren.

Wie beslist over de kampplaats en hoe wordt er met de kampplaats kennis gemaakt?

Michaël: “Elk jaar selecteert een werkgroep enkele kampplaatsen. Die kampplaatsen worden samen met de volwassen begeleider bezocht. De leiding focust tijdens de bezoeken op de spelmogelijkheden, terwijl de volwassen begeleider zich meer ontfermt over de praktische aspecten van het kamp. Op basis van die bezoeken wordt een keuze gemaakt.”

Roel: “Doorheen de jaren hebben we voor onze verschillende kampen enkele jeugdverblijven gevonden die voldoen aan onze wensen. Dat onze doelgroep hierdoor dikwijls in dezelfde omgeving op kamp gaat, vinden we niet erg. Wat je doet, is belangrijker dan de locatie. Dezelfde locatie heeft zelfs een belangrijk voordeel, nl. dat je de infrastructuur en de uitbaters door en door kent.”

Hoe wordt die informatie over de jaren heen doorgegeven?

Michaël: “Het jeugdverblijf wordt ongeveer drie jaar vooraf geboekt. Omdat de keuze door meerdere personen wordt gemaakt, is de overdracht doorheen de jaren geen probleem.”

Roel: “Bij ons is dit ook geen probleem want er is weinig verloop. Een derde van het beroepskader werkt al een lange tijd voor de vzw.”

Hoe worden de verplaatsingen gemaakt?

Michaël: “Onze kampplaatsen worden achtereenvolgens in Limburg, een andere Vlaamse provincie en in de Ardennen geboekt. Verplaatsingen onder 70 kilometer doen we met de fiets. Is de afstand groter, dan gebruiken we een bus. De kampprijs blijft wel elk jaar hetzelfde waardoor de factuur van de bus kan gespreid worden in de tijd.”

Roel: “Naar het jeugdverblijf gaan we met de bus, ter plaatse rijden we met de fiets. Fietsen is trouwens niet zo vanzelfsprekend voor onze doelgroep. Veel kinderen en jongeren leren fietsen op kamp of rijden op kamp meer kilometers dan ze ooit hebben gereden.”

.....

“Misschien moeten we ons zelfgemaakt kookvuurtje aanvragen, maar hoe doe je dat als je niet precies weet waar je de middagpauze zal houden?”

.....

Hoe kijken jullie naar de administratieve verplichtingen t.a.v. de koepelorganisatie, de uitbater en de gemeente?

Michaël: “Ik vind de administratieve verplichtingen verbonden aan een kamp minder dan die van een fuif. De inschrijvingen van het kamp verlopen via de koepel en veel administratieve taken zoals de aanvraag voor een kampvuur neemt de uitbater voor zijn rekening. Moeten we toch nog enkele aanvragen doen, dan worden we daarvan op de hoogte gebracht door de uitbater of via een brochure. In één avond heb je dit werk wel rond.”

Roel: “Als professionele organisatie is het onze plicht om alles volgens de regels te organiseren. Toch zorgt dit soms voor stress, want het is niet altijd duidelijk. Op dagtocht eten we 's middags bijvoorbeeld een broodje met hotdog. Die hotdog verwarmen we op de kolen van een klein zelf gemaakt vuurtje. Dit is avontuurlijk en kent weinig gevaar. Maar of dit mag? Geen idee. Misschien moeten we dit aanvragen, maar hoe doe je dat als je niet precies weet waar je de middagpauze zal houden?”

Hoe pakken jullie de praktische voorbereiding van een kamp aan?

Michaël: “In de maand maart plannen we altijd een leidingweekend op de komende kampplaats. Belangrijk agendapunt tijdens dit weekend is de praktische voorbereiding van het kamp. Dan worden afspraken gemaakt rond het vervoer, uur van aankomst, kamphema, wek lied enz. en komen de praktische afspraken in verband met het verblijf ook aan bod.”

Roel: “Doordat we werken met vaste kampplaatsen, kennen we de praktische afspraken goed, maar bij enkele afspraken stellen we ons wel wat vragen. In Malle moet je bijvoorbeeld voor een kampvuur mailen naar de brandweer, maar daarop krijg je nooit reactie. Wat gebeurt met dit mailtje? Toch blijven we dit mailtje sturen, je weet maar nooit. Want een kampvuur willen we zeker organiseren, vuur is iets fascinerend.”

Hoe ziet jullie kampprogramma er uit? Hebben jullie een vast schema?

Michaël: “We hebben inderdaad een vast schema. Dat is ook nodig als je met 170 personen op kamp wil. Onze dag start steevast om 8u30 en eindigt ten laatste om 23u30. In elk dagdeel zit een activiteit. Wat die activiteit is, ligt trouwens al vast in mei.

KAMP CHARTER

ENGAGEMENT

JEUGDGROEPEN

JEUGDGROEP:

PLAATS HIER UW LOGO

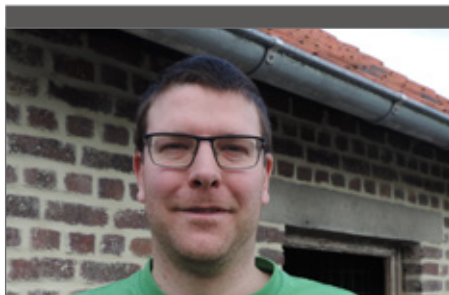
Het kampcharter is een engagementsverklaring voor een optimaal kampklimaat tussen drie betrokken partijen: jeugdgroepen, gemeenten en uitbaters. De volledige tekst vind je op www.opkamp.be/kampcharter.

1. De jeugdgroep hanteert een gepaste begeleidershouding en zorgt voor een gevarieerd en pedagogisch verantwoord kampprogramma, aangepast aan de doelgroep.
2. De jeugdgroep heeft een aanspreekpunt, bereikbaar voor uitbaters en gemeenten. Sommige jeugdgroepen hebben een koepelorganisatie, ook deze is bereikbaar voor uitbaters en gemeenten.
3. De jeugdgroep deelt de noodzakelijke informatie over de groep en het kamp tijdig en volledig met de gemeente en uitbaters.
4. De jeugdgroep organiseert activiteiten op en buiten het kampterrein met aandacht voor de openbare orde, verkeersveiligheid, nachtrust en gevoeligheden in de buurt.
5. De jeugdgroep hanteert het afvalbeleid (sorteren, HUDO) conform de afspraken gemaakt met uitbater en eventueel gemeente.
6. Als kampvuurmogelijkheid voorzien is, doet de jeugdgroep tijdig een aanvraag. Ze informeert zich over waar het kampvuur mag plaatsvinden en of er hout gesprokkeld kan worden.
7. In bos en natuur speelt de jeugdgroep op de plaatsen waar dit toegelaten is en doet ze tijdig de nodige aanvragen.
8. De jeugdgroep gaat op een verantwoorde, bewuste manier om met alcohol tijdens het kamp. Illegale drugs horen niet thuis op een kamp.
9. De jeugdgroep stelt alles in het werk om zich op een duurzame, veilige (en prettige) manier te verplaatsen, zowel van en naar de kampplaats als tijdens het verblijf.
10. Als er problemen opduiken voor, tijdens of na een verblijf, staat de jeugdgroep open voor constructief overleg met uitbaters en/of gemeente.

**VOEG HIER DE HANDTEKENING,
NAAM EN FUNCTIE VAN
DE ONDERTEKENAAR TOE,
EN DE DATUM VAN ONDERTEKENING.**

V.U. Eva Vereecke, De Ambassade, Leopoldstraat 25, 1000 Brussel

Michael Nagels (Chiro Alken)

Roel Dierickx (Kras jeugdwerk in Antwerpen)

Dit is nodig omdat er voor veel activiteiten ook materiaal moet aangekocht worden."

Roel: "Onze kampen bereiden we altijd goed voor. We plannen diverse activiteiten die passen binnen een kampthema, al blijft er nog voldoende ruimte over voor vrij spel. Onder de begeleiders hebben we verder duidelijke afspraken. Die afspraken zijn nodig, want onze doelgroep vergt een constante en in vergelijking met het gewone jeugdwerk intensievere begeleiding. Daarom zijn we ook met acht of negen begeleiders voor een groep van veertig personen. Geen overbodige luxe als je verblijft in zelfkook, overdag weinig rustmomenten kent en ook 's nachts wel eens uit de veren moet."

Wat verwachten jullie van een uitbater tijdens een verblijf?

Michaël: "We verwachten van de uitbater vooral heel veel informatie over het gebouw en de mogelijkheden in de omgeving. Wij nemen bijvoorbeeld twee ovens en frituuses mee, dan is het interessant om weten of er voldoende stroom is. Winkels en een arts vinden we minder relevant. We doen onze inkopen in de supermarkt en gaan bij een ongeval of ziekte altijd naar de spoedienst. Enkel ons brood kopen we lokaal. Om de andere voeding veilig te stockeren, vinden we een koelcel wel interessant. In de omgeving zijn we vooral op zoek naar een bos, een zwembad en een speeltuin. Al die informatie ontvangen we graag in een digitale bundel zodat we die verder kunnen verspreiden via Dropbox of Google Drive. Dan is alle informatie voor alle leiding beschikbaar."

Roel: "De informatiebundel bladeren we eens door, maar de meeste informatie zoeken we via Google. Een goede verstandhouding met de uitbater is voor ons veel crucialer. We willen ons welkom voelen en daarom verwachten we een minimum aan vertrouwen. Onze doelgroep valt nogal op en er zijn veel vooroordelen, maar we zijn wel een professionele organisatie. Zijn er problemen, dan lossen we die op. We houden van het principe van geven en nemen."

Veel regels schrikken af, al begrijpen we best waar die regels vandaan komen."

Michaël: "Tijdens het verblijf moet de uitbater niet té aanwezig zijn. Dat dit voor een uitbater niet altijd zo evident is, begrijp ik, maar er zijn toch grenzen. Op tien dagen tijd moet je geen vijf keer gras maaien. Dagelijks een kort bezoekje om de post te brengen is voldoende."

Roel: "Dat is ook mijn mening. Een uitbater mag wel eens rondlopen maar je mag er geen last van ondervinden. Tijdens een kamp slurpt de groep alle aandacht op, dan is er weinig tijd voor de uitbater."

"We ontvangen alle informatie graag digitaal, zodat we dit verder kunnen verspreiden via Dropbox of Google Drive."

Waarmee houden jullie rekening bij de organisatie van activiteiten op en buiten het kampterrein?

Michaël: "Veel jeugdverblijven hebben een huishoudelijk reglement en die lijken sterk op elkaar. Daarin staat - kort samengevat - dat je je gezond verstand moet gebruiken. Toch zijn wij niet altijd vrij van zonden. Enkele jaren terug werden we door inwoners aangesproken omdat ons wekklid hoorbaar was tot in het dorp, en dat bleek na eigen vaststellingen een terechte klacht. Sindsdien hebben we in elke tent een afzonderlijke box hangen, dit reduceert serieus het volume."

Roel: "Onze kinderen en jongeren komen uit een stedelijke omgeving, dus willen we op kamp op afgelegen rustige en groene plaatsen waar er voldoende ruimte is voor avontuurlijk spel. Het voordeel van die locaties is dat de overlast voor de buurt beperkt blijft. Gaan we buiten het domein, dan is dit voor activiteiten die de burens niet

storen. Ruiltochten staan bijvoorbeeld niet op ons programma, fietsen wel."

Michaël: "We proberen altijd mee te denken met de burens. Een ruiltocht doen we ook niet meer omdat we beseffen dat dit vervelend is. Hetzelfde geldt voor urineren achter de tent, dat is ook verleden tijd. Nu voorzien we chemische toiletten. Doen we dan niets meer wat de buurt kan storen? Uiteraard wel. Een nachtelijk schrikspel met bommetjes en andere geluiden doen we nog en daarvan brengen we de burens vooraf op de hoogte. Dit is dan ook het ideale moment om ons voor te stellen en hen te vragen ons te contacteren bij klachten. Op die aankondiging krijgen we altijd positieve reacties."

Wat is jullie mening over groepen die geen respect tonen voor de kamponggeving of de uitbating van een jeugdverblijf?

Michaël: "Die groepen verpesten het voor ons. Hun gedrag zorgt er namelijk voor dat we geconfronteerd worden met strengere regels. Sprokkelen is daar een mooi voorbeeld van. Dit wordt vaak verboden omdat andere groepen niet sprokkelen, maar kappen."

Roel: "Soms mag er geen kampvuur gemaakt worden, dat is jammer. Is het verboden door de gemeente, wil de uitbater het niet of zijn er slechte ervaringen door voorgaande groepen? De reden is niet altijd even duidelijk. Toch is het jammer dat het op bepaalde kampplaatsen niet meer kan."

Is er een minimumleeftijd voor de begeleiding en wordt het volgen van vorming aangeraden?

Michaël: "We hebben altijd voldoende leiding gehad en die leiding is minstens 18 jaar. Wel is die leiding minder gevormd dan vroeger. Elke leider was vroeger verplicht om minstens initiatiecursus te volgen bij Chiro Nationaal. Dit was een weekendcursus van twee dagen en werd betaald door onze afdeling. Vandaag wordt die cursus wegens besparingen niet meer aangeboden. Dit wil zeggen dat de huidige leiding zich direct

Tijdens het verblijf moet de uitbater niet té aanwezig zijn.

moet engageren voor het scholingsbivak, een cursus die wel nog georganiseerd wordt door Chiro Nationaal, maar meteen vijf dagen telt. Een engagement dat we niet meer kunnen verplichten. Het gevolg is dat de huidige leiding wel wat fijngevoeligheden mist bij hun eerste leidingjaar.”

Wat zijn de afspraken rond alcohol en drugsgebruik?

Roel: “De kinderen en jongeren drinken niet uit geloofsovertuiging. Dit is voor ons dus geen thema. Hetzelfde geldt voor drugs. Wie wel alcohol en drugs gebruikt, wordt door de groep bestempeld als slecht en wordt snel uitgesloten.”

Michaël: “Drugs zijn verboden. Wat alcohol betreft, zijn er wel afspraken. Drinken tijdens de activiteiten kan niet. Enkel ’s avonds is het toegestaan, maar daar zijn de regels op initiatief van de leiding verstrengd. Leden van het derde en vierde middelbaar drinken niet meer. Per avond blijven twee leiders Bob en er worden biermeesters aangeduid die drank kunnen

verbieden aan degene die te veel op heeft. Tot slot wordt sterke drank op kamp niet verboden, maar ook niet door de Chiro aangekocht. Wie liever een longdrink drinkt in plaats van bier, moet zelf zijn sterke drank meebrengen, maar dit gebeurt in de praktijk voorlopig niet.”

Wie is tijdens een kamp het aanspreekpunt, bereikbaar voor uitbaters en gemeentes?

Michaël: “Onze Chiro heeft twee hoofd-leiders en een volwassen begeleider. Op kamp wordt meestal de volwassen begeleider aangesproken omdat die bijna altijd op de kampplaats is.”

Roel: “Het kamp wordt ondersteund door vrijwilligers en stagiairs, maar wij als beroepskrachten blijven het aanspreekpunt. Al blijft de vraag waarom er tijdens het kamp contact moet zijn met de uitbater of de gemeente. Wij worden liever niet gestoord. Voor ons is het voldoende als een uitbater bereikbaar is, bijv. bij een brandalarm.”

Als er problemen opduiken voor, tijdens of na een verblijf, staan jullie dan open voor een constructief overleg met uitbaters en/of gemeente?

Michaël: “Ik vergelijk de Chiro graag met een viervaksaan voor leiding en leden. Op die baan doen ze hun ding. Komen ze op de pechstrook, dan moet de volwassen begeleider ingrijpen. Daarvoor gaat de volwassen begeleider soms naar de vergadering en heeft hij/zij een volmacht op de rekening. De aanwezigheid van een volwassen begeleider is voor veel ouders belangrijk. Dezelfde rol speelt een volwassen begeleider ook op kamp. Als er problemen opduiken, is het aan de volwassen begeleider om de groep opnieuw op hun viervaksaan te krijgen. Een klassiek voorbeeld is het ‘stelen’ van verkeersborden. Die moeten ze terugbrengen, ook al levert dat een bolwassing van de politie op.”

Roel: “We worden liever niet gestoord, maar als het nodig is, staan we uiteraard open voor overleg. Dit lijkt me logisch.”

EXTRA TIPS

In december kwamen tientallen uitbaters, jeugdgroepen en gemeentes samen in Herentals en Kortrijk, om samen uit te wisselen over het kampcharter. We noteerden nog volgende leuke tips voor jeugdgroepen:

- Een eerste goede indruk maken is belangrijk. Groepen beseffen niet altijd dat dit een probleem is als er veel bier wordt uitgeladen, direct loeiharde muziek wordt gespeeld enz.
- De uitbater verwacht interesse bij een rondleiding. De uitbater wil hier tijd voor maken maar als de groep dan laat toekomt en onmiddellijk een sleutel wil en geen interesse toont, dan ben je als uitbater ook al minder positief.
- Ook voor jeugdwerk is een algemeen mailadres (bijvoorbeeld kapoenen@scoutsbrussel.be) aangewezen, dit kan dan doorgegeven worden bij leidingwissels, zodat de groep altijd bereikbaar blijft.

Gemeentes aan het woord

In het Limburgse Maaseik vormen Kevin Drees als schepen van jeugd en Eva Verbakel als jeugdconsulent een tandem voor het jeugdtoerisme. Jelle Wauters is schepen van jeugd in Rotselaar (vooral bekend van zijn deelgemeente Werchter). In Maaseik vind je twaalf jeugdverblijfscentra, in Rotselaar zeven.

Wordt jeugdtoerisme als een meerwaarde gezien?

Jelle: "In onze beleidsnota staat dat Rotselaar een kampvriendelijke gemeente wil zijn. Jeugdtoerisme wordt dus zeker als een meerwaarde gezien, zowel voor onze eigen groepen als voor de groepen die naar hier komen."

Kevin: "Wij zien jeugdtoerisme ook als meerwaarde. Elk kind dat naar Maaseik komt, leert dat we veel te bieden hebben. Zo wordt het kind een ambassadeur van onze gemeente. En wie weet, wordt het kamp ook later de trigger om Maaseik te kiezen als bestemming boven een reis naar het buitenland."

Jelle: "Elke zomer ontvangen we zo'n 20 groepen in Rotselaar. Dit zorgt voor een leuke dynamiek in de gemeente en het straatbeeld waar je - vind ik - spontaan gelukkig van wordt. Bovendien brengt het extra inkomsten op, dit zowel voor de verenigingen die hun lokaal verhuren als voor de lokale handelaars."

Welke rol speelt de gemeente in het onthaal van de groepen?

Jelle: "De uitbater speelt de belangrijkste rol bij het onthaal van de groepen. Wij moeten dus geen persoonlijk contact hebben met de groepen, maar die groepen moeten zich wel welkom voelen. Dit kan door hun informatie te bezorgen, een mooi aanbod te voorzien en regelgeving en administratie te beperken."

Eva: "Elke groep ontvangt van ons een brochure voor het verblijf. In die brochure staat heel wat nuttige informatie, zoals de adressen en de openingsuren van de winkels, de relevante stadsdiensten, toeristische informatie en enkele waarschuwingen voor bijvoorbeeld teken, de processierups en de berenklaauw. Op de eerste dag van het verblijf komt vervolgens de gemeenschapswacht op bezoek. Tijdens dit bezoek wordt gevraagd naar het tijdstip van de dagtocht en het kampvuur en worden de ledenlijsten opgevraagd. Die informatie wordt dan bezorgd aan de politie en de brandweer."

Zijn er bijkomende vragen, dan kunnen de groepen die ook stellen. Verder geven ze ook hun telefoonnummer door waarop ze bereikbaar zijn."

Welke informatie moeten groepen of uitbaters aan de gemeente bezorgen?

Jelle: "We vragen aan de uitbater enkel de adresgegevens van de verantwoordelijken, zodat we een welkomstpakket kunnen samenstellen. In dit pakket zit onder andere een brochure met algemene informatie, een kaart met trage wegen, een toelating om kampvuur te maken en twee gratis groepstickets voor een bezoek aan recreatiedomein Ter Heide en een verfrissende duik in De Plas. Dit pakket bezorgt de uitbater dan aan de verantwoordelijke van de groep."

Kevin: "De ledenlijsten die we opvragen en doorgeven aan de brandweer en politie, zijn noodzakelijk voor de veiligheid. In noodgevallen moeten we weten hoeveel kinderen er precies verblijven. Het tijdstip van activiteiten zoals kampvuur is dan weer handig als we oproepen krijgen van opgeschrikte burens of toeristen. Dan kunnen we die mensen snel geruststellen."

Welke lokale regelgeving is van toepassing op de kampen?

Jelle: "We hebben een nieuw politiereglement in Rotselaar dat veel jeugdvriendelijker is geworden. We hebben dus duidelijk stelling genomen. Beperkte hinder door jeugdactiviteiten mag niet als hinderlijk beschouwd worden. Specifiek gaat het dan

bijvoorbeeld over geluidsoverlast van kinderen tijdens spelactiviteiten of versterkte muziek die afkomstig is van een welbepaalde activiteit. Die activiteit moet beperkt zijn in tijd en plaatsvinden tijdens de reguliere werking van een jeugdbeweging of erkend jeugdinitiatief. Gelijkaardige regels werden uitgeschreven voor het maken van vuur."

Kevin: "Ik ben ervan overtuigd dat we goede regelgeving hebben, omdat ze werd opgesteld in samenspraak met onze twaalf uitbaters en dus gebaseerd is op jaren ervaring. Het uitgangspunt is telkens hetzelfde: hoe kan het kampgebeuren leuk, maar ook veilig blijven? Zo is het maken van kampvuur geëvolueerd van grote vuren naar kleinere vuren in vuurkorven. Hiermee willen we de

"Op de eerste dag van het verblijf komt de gemeenschapswacht op bezoek."

KAMP CHARTER

ENGAGEMENT

GEMEENTEN

GEMEENTE:

PLAATS HIER UW LOGO

Het kampcharter is een engagementsverklaring voor een optimaal kampklimaat tussen drie betrokken partijen: jeugdgroepen, gemeenten en uitbaters. De volledige tekst vind je op www.opkamp.be/kampcharter.

1. De gemeente zorgt voor een onthaalbeleid. Duidelijke aanspreekpunten rond het kampgebeuren, waar jeugdgroepen en uitbaters terecht kunnen, zijn daarvan een onderdeel.
2. De gemeente vermijdt zo veel als mogelijk bijkomende gemeentelijke regelgeving rond kampen, bovenop reeds bestaande Vlaamse en federale regelgeving.
3. De gemeente beperkt zich bij het opvragen van identificatiegegevens tot de groepsverantwoordelijke. Bij de deelnemers volstaan naam en geboortedatum.
4. Pedagogische attesten of bewijzen van goed gedrag en zeden van begeleiders hoeven niet opgevraagd te worden. Jeugdgroepen waken hier zelf over.
5. Indien de gemeente kampprogramma's opvraagt, wordt dit beperkt tot volgende activiteiten: tochten, bezoeken, nachtspele en kampvuren.
6. De gemeente werkt mee aan een draagvlak voor het kampgebeuren in de buurt. Dit kan door middel van communicatie en afspraken rond bijvoorbeeld ruiltochten, kampvuur of parkeren.
7. De gemeente beschouwt het geluid van spelende kinderen overdag nooit als geluidsoverlast. Wel kunnen afspraken gemaakt worden over versterkte muziek en nachtlawaai.
8. Indien de gemeente instaat voor de ophaling van (een deel van het) afval, stelt ze (via de uitbaters) informatie ter beschikking over de manier van sorteren en de frequentie van het ophalen. Daarnaast is er voor uitbaters en/of verblijvende jeugdgroepen mogelijkheid om toegang te krijgen tot het recyclagepark.
9. Indien in de gemeente een toeristentaks van toepassing is, wordt een volledige vrijstelling voorzien voor jeugdgroepen.
10. Als er problemen opduiken voor, tijdens of na een verblijf, staat de gemeente open voor constructief overleg met uitbaters en/of jeugdgroepen.

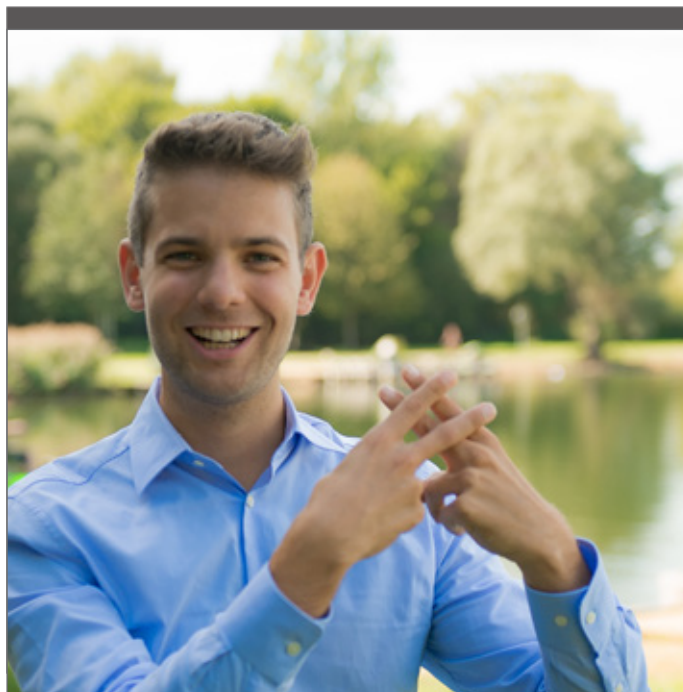
**VOEG HIER DE HANDTEKENING,
NAAM EN FUNCTIE VAN
DE ONDERTEKENAAR TOE,
EN DE DATUM VAN ONDERTEKENING.**

V.U. Eva Vereecke, De Ambassade, Leopoldstraat 25, 1000 Brussel

Eva Verbakel en Kevin Drees (Maaseik)

Jelle Wauters (Rotselaar)

kampvuren, ondanks het stijgende risico op bosbranden door hete zomers, toch behouden.”

Waarvoor kunnen jeugdgroepen en uitbaters bij jullie terecht?

Jelle: “De eerste contactpersoon voor groepen is de uitbater. In geval van nood kan de uitbater wel bij mij terecht. Dan stel ik met plezier mijn contacten ter beschikking. Een concreet voorbeeld was een situatie die zich voordeed bij noodweer, toen heb ik een groep een tijdelijke locatie aangeboden in de Sportoase, een sporthal waar je normaal niet kan overnachten.”

Kevin: “Jaarlijks organiseren we twee keer een overleg met alle betrokken actoren van het jeugdtoerisme. Op dit overleg zijn de uitbaters, de politie, de brandweer, het Agentschap Natuur en Bos, de gemeenschapswacht en de jeugddienst aanwezig en wordt alles rond het kampgebeuren besproken. Voor uitbaters is dit het moment om hun verwachtingen te uiten. Willen groepen contact met ons tijdens het verblijf, dan kunnen ze terecht bij de gemeenschapswacht. Die mensen hebben flexibele uren en zijn ook ’s avonds en in het weekend bereikbaar.”

Doen jullie nog andere inspanningen?

Jelle: “Omdat we weten dat bosspelen belangrijk zijn voor het jeugdwerk hebben we samengezeten met het Agentschap Natuur en Bos en het kabinet van Joke Schauvliege om extra speelzones aan te duiden. Met succes, we hebben nu twee speelzones en één zomerspeelzone extra, dit dichtbij een jeugdverblijf.”

Kevin: “Wij hebben in Maaseik heel veel bos met speelzones. Willen groepen er spelen, dan kunnen ze daar terecht zonder dat hier voor een aanvraag moet worden ingediend.”

Heffen jullie een toeristentaks?

Jelle: “Neen, dat zou haaks staan op onze filosofie van kampvriendelijke gemeente.”

Kevin: “Neen, die taks heffen we ook niet.”

EXTRA TIPS

In december kwamen tientallen uitbaters, jeugdgroepen en gemeentes samen in Herentals en Kortrijk, om samen uit te wisselen over het kampcharter. We noteerden nog volgende leuke tips voor gemeentes:

- Baseer je werkwijze, reglementen en afspraken niet op een minderheid van groepen die het te bont maken. Met de grote meerderheid van de groepen zijn er geen noemenswaardige problemen, dat moet het uitgangspunt zijn.
- Een jaarlijks overleg met uitbaters en/of burens kan heel zinvol zijn. Na de zomer is een ideaal moment om de kampen te evalueren.
- Betrek ook lokale handelaars bij het samenstellen van het welkomstpakket. Cheques en kortingsbonnen maken van de jeugdgroepen potentiële klanten voor de lokale middenstand.
- Het helpt ook als jeugdconsulenten en/of schepenen hun eigen jeugdgroepen een kampbezoek brengen, zo raken ze nog meer vertrouwd met de thematiek en de gevoeligheden van het jeugdtoerisme.
- Een centraal mailadres voor de gemeente (bijvoorbeeld kampen@naam-gemeente.be) is heel handig voor de verblijvende groepen. De beheerder van dit mailadres kan dan zelf de vragen doorspelen naar de juiste gemeentelijke dienst.

Met de grote meerderheid van de groepen zijn er geen noemenswaardige problemen, dat moet het uitgangspunt zijn.

Als er problemen opduiken, wordt er dan overleg georganiseerd?

Jelle: "Ik ben zes jaar schepen van jeugd en heb slechts twee keer moeten bemiddelen op vraag van een buur. Telkens was dit omwille van geluidsoverlast. Die rol neem ik graag op mij. Ik was vroeger zelf actief in het jeugdwerk en weet dat een goed gesprek met de groep en de buur beter werkt dan het sturen van politie."

Eva: "Veel uitbaters onderhouden goede contacten met hun burens en organiseren hiervoor soms specifieke activiteiten zoals een barbecue. Die rol willen we niet overnemen. Duiken er toch problemen op, dan gaan we wel bemiddelen. Hierin nemen we zelfs het voortouw. We zoeken dan naar een geschikt moment voor overleg en zullen dit overleg ook leiden."

Kevin: "We hebben een reglement, maar willen dit enkel bij ernstig misbruik gebruiken. Eerst proberen we de problemen op te lossen met gezond verstand. Een mooi voorbeeld zijn de

ruiltochten, in de zomer ligt het aantal kinderen en jongeren op kamp drie keer zo hoog als de bevolking, het is dus logisch dat we dit liever niet hebben, maar zullen ook niet sanctioneren als het toch eens gebeurt."

In welke mate worden de jeugdverblijfscentra en kampeerterreinen ondersteund door de gemeente?

Jelle: "We willen het kampcharter tijdens een persmoment ondertekenen. Zo onderstrepen we nog eens dat we een kampvriendelijke gemeente willen zijn en krijgen we ook onze burgers mee in dit verhaal. Tegelijk nodigen we de uitbaters uit en polsen we wat hun verlangens zijn. Misschien kunnen we een ondersteunende rol spelen in de afvalproblematiek."

Kevin: "Afval is een probleem sinds we een samenwerking hebben met limburg.net. Het afval van kampplaatsen wordt namelijk niet meer opgehaald. In samenspraak met de uitbaters hebben we hiervoor een oplossing op maat, maar groepen moeten nu wel extra betalen."

HUIS WERK 51